

ŠVENTOJO PRANCIŠKAUS ŽIEDELIAI

Pirma dalis

Šv. Pranciškaus žiedeliai

Vardan mūsų Nukryžiuotojo Viešpaties Jėzaus Kristaus ir Jo Motinos Mergelės Marijos. Šią knygą sudaro Kristaus mažojo neturtėlio – garbingo šv. Pranciškaus – ir kelių jo šventų bendražygių žiedeliai: stebuklai, uždegančios jų gyvenimo istorijos, – tokios, kokias jas papasakojo jo sekėjai, – nepatekusios į jo biografiją, bet vis dėlto labai naudingos ir pamokančios. Jėzaus Kristaus garbei ir šlovei! Amen.

I Kai kurie nuostabūs šv. Pranciškaus ir jo pirmųjų bendražygių darbai

1 Apie dvylika pirmųjų šv. Pranciškaus mokinių

Pirmiausia reikia pasakyti, kad šlovingasis šv. Pranciškus visa savo elgsena buvo panašus į Kristų. Kaip Kristus, pradėjęs mokyti, išsirinko dvylika apaštalų, kad jie atmestų šio pasaulio dalykus ir sektų Jį neturtu ir kitomis dorybėmis, taip ir šv. Pranciškus, ėmėsis kurti savo Ordiną, turėjo išsirinkęs dvylika bendražygių, kurie siekė kuo tobuliausio neturto.

Ir kaip vienas iš dvylikos Kristaus apaštalų, atsiskyręs nuo Dievo, galop pasikorė, taip ir vienas iš dvylikos šv. Pranciškaus bendražygių, brolis Jonas iš Kapelos, paliko Ordiną ir taip pat galiausiai užsinėrė kilpą ant kaklo. Išrinktiesiems tai yra didelė pamoka ir akstinas nusižeminti ir būti dievobaimingiems, suprantant, kad nė vienas nėra tikras, jog ištesės Dievo malonėje iki galo.

Ir kaip šventieji apaštalai, kupini Šventosios Dvasios, visam pasauliui buvo tikri šventumo stebuklai, taip ir šv. Pranciškaus bendražygiai buvo vyrai tokio šventumo, kad tokių pasaulis nuo apaštalų laikų iki dabar dar nebuvo regėjęs. Nes vienas jų buvo dvasios pagautas ir pakeltas iki trečiojo dangaus kaip šv. Paulius – tai brolis Egidijus. Kito – aukštaūgio brolio Pilypo – lūpas degančia anglimi buvo palietęs angelas – kaip ir pranašo Izaijo. Dar kitas, brolis Silvestras, tyros mergystės siela, kalbėdavosi su Dievu kaip du draugai – taip buvo Mozei. O nuolankusis brolis Bernardas, išmintingiausiai aiškinęs Šventąjį Raštą, tarsi erelis (Jonas Evangelistas) savo įžvalgiu, skvarbiu protu prasiskverbė iki dieviškos išminties šviesos. Vienas, dar tebegyvendamas šiame pasaulyje, buvo Dievo įšventintas ir kanonizuotas Danguje, tartum būtų buvęs pašvęstas jau motinos įščiose – ir tai buvo brolis Rufinas, Ašyžiaus didikas, ištikimiausias Kristui vyras.

Kiekvienas iš jų buvo pažymėtas tam tikru šventumo ženklų, apie kuriuos toliau ir bus kalbama¹.

[...]

17 Kaip vienas jaunas vienuolis nualpo, pamatęs šv. Pranciškų besikalbantį su Kristumi

Šv. Pranciškui dar tebegyvenant šioje žemelėje, į Ordiną buvo priimtas nekaltas kaip balandis ir tyras kaip angelas vaikas. Jis apsistojo mažame būste, kur broliai neturėjo celių ir dėl neturto miegojo tiesiai ant žemės, be lovų. Kartą į šį mažutį būstą atėjo šv. Pranciškus. Vakare, sukalbėjęs vakarines maldas, kaip paprastai anksčiau už kitus nuėjo pailsėti, kad naktį, kai kiti broliai miegos, galėtų atsikelti ir melstis. Norėdamas ištirti, koks šventas yra Pranciškus ir ypač ką jis veikia atsikėlęs

naktį, jaunuolis nusprendė dėmesingai jį stebėti. O kad miegas jo neįveiktų, vaikinai atsigulė šalia šv. Pranciškaus ir surišo savo virvę su jo virve, idant pajustų, kai šventasis kelsis. Šv. Pranciškus nežinojo, kad jų virvės surištos. Nakčiai neįpusėjus, kai visi vienuoliai buvo sumigę, šv. Pranciškus atsikėlė ir, radęs savo virvę surištą, taip tyliai atrišo, kad jaunuolis nieko nepajuto. Šv. Pranciškus nuėjo ant kalvos netoli vienuolyno, apaugusios gražiu mišku, ketindamas ten vienumoje pasimelsti.

Netrukus vaikinai prabudo ir rado savo virvę atrištą, o šv. Pranciškų išėjusį. Jis tučtuojau pašoko, ketindamas pasekti šventą tėvą, kaip ir buvo ketinęs. Pamatęs, kad vartai į mišką atviri, pamanė, jog šventasis bus nuėjęs šiuo keliu, greitai pasuko iš paskos į giraitę ir pasiekė kalvos viršūnę, kur ir buvo šv. Pranciškus.

Priėjęs artyn tos vietos, kur šventasis meldėsi, jis sustojo per tam tikrą atstumą, nes išgirdo kalbantis daug asmenų. Paėjęs arčiau, kad pamatytų ir aiškiau išgirstų, ką jie šneka, jis išvydo nuostabią šviesą, visiškai gaubiančią šv. Pranciškų, o toje šviesoje – Kristų, švč. Mergelę Mariją, šv. Joną Krikštytoją ir šv. Joną Evangelistą, ir didelį būrį angelų, kalbančių su šv. Pranciškumi.

Tai matydamas ir girdėdamas, jaunuolis sukniubo žemėn ir negyvas, tiesiai ant takelio, vedančio į vienuolyną.

Kai nuostabūs pokalbis buvo baigtas ir šventoji regėjimo misterija išnyko, šv. Pranciškus, nakties tamsoje grįždamas į vienuolyną, užkliuvo už vaikiną, gulinčio ant tako taip, it būtų negyvas. Jam pagailo broliuko, ir, paėmęs ant rankų, šv. Pranciškus parnešė jį atgal į guolį kaip gerasis ganytojas mažąją avelę.

Vėliau, sužinojęs iš jaunuolio, kaip šis matė regėjimą, šventasis įsakė niekam to nepasakoti, kol jis bus gyvas.

Vaikinas iš tikrųjų išlaikė paslaptį. Jis augo Dievo malone ir buvo atsidavęs šv. Pranciškui, ir iki pat savo mirties gyveno kaip šaunus ir doras Ordino narys. Tik šv. Pranciškui mirus, jis papasakojo broliams visa, ką buvo regėjęs.

Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus garbei. Amen.

[...]

21 Kaip šv. Pranciškus prijaukino nepaprastai plėšrų Gubijo vilką

Tuo metu, kai šv. Pranciškus buvo apsistojęs Gubijo mieste, atsitiko kažkas nepaprasta, verta apsaityti. Miesto apylinkėse pasirodė didžiulis, nuožmus ir stiprus vilkas, kuris iš alkio taip pašėlo, kad puldavo ne tik gyvulius, bet ir žmones. Visi miestiečiai laikė tai didžiule nelaime ir bausme – mat jis dažnai prisliūkindavo prie pat miesto, tad eidami į kaimą apsiginkluodavo, lyg eitų į mūšį. Ir vis dėlto, net ir ginkluoti, jie negalėdavo išvengti jo aštrių dantų ir pasiutusio alkio, jei tekdavo nelaimė jį susitikti. Tad visi buvo taip įsibauginę, jog vargiai kas besiryždavo išeiti už miesto vartų.

Tačiau Dievas panorėjo atskleisti šiems žmonėms Pranciškaus šventumą.

Kadangi šventasis tuo metu gyveno šiame mieste, jam pagailo žmonių, ir jis nusprendė pats išeiti už miesto pas vilką. Tai išgirdęs, žmonės jį atkalbinėjo: „Būk atsargus, broli Pranciškau. Neik už vartų, nes vilkas, jau tiek sudraskęs žmonių, tikrų tikriausiai puls tave ir nugalabys!“

Bet šv. Pranciškus visas viltis sudėjo į Viešpatį Jėzų Kristų, kuris yra visų tvarinių šeimininkas. Apsiginklavęs ne skydu ir šalmu, bet kryžiaus ženklą, jis drąsiai išėjo kartu su savo bendražygiais už miesto, pasitikėdamas Viešpačiu, kuris Juo tikintiems leidžia nepatirti žalos nuo piktų gyvačių ir baziliskų ir įveikti ne tik vilką, bet net ir liūtą ar slibiną. Su tokiu nepaprastu tikėjimu šv. Pranciškus drąsiai išėjo pasitikti vilko.

Keli valstiečiai galiuką kelio paėjęjo kartu, bet greitai pasakė: „Mes nebenorime toliau eiti, nes šis vilkas yra labai nuožmus ir gali mus sudraskyti.“

Tai išgirdęs šv. Pranciškus atsakė: „Tad likite čia, o aš eisiu ten, kur gyvena tas vilkas.“

Ir štai daugelio žmonių, atėjusių pasižiūrėti nepaprasto įvykio ir sulipusių ant stogų, akivaizdoje žiaurusis vilkas pražiojęs nasrus atlėkė ir pasuko tiesiai prie šventojo ir jo draugų.

Šventasis peržegnojo atšuoliuojantį vilką. Ir Dievo galia, veikianti tiek per jį, tiek per jo bendražygius, sustabdė vilką ir privertė jį nurimti ir užčiaupti nasrus.

Tada šv. Pranciškus jį pašaukė: „Eikš čionai, broli Vilke. Kristaus vardu įsakau tau, nedaryk nieko blogo nei man, nei niekam kitam.“

Ir nuostabu buvo matyti, kaip, vos šv. Pranciškaus peržegnotas pabaisa užčiaupė nasrus ir sustojo, o vos išgirdęs jo įsakymą, nuleido galvą ir atsigulė prie šventojo kojų, tartum būtų tapęs avele.

Tada šv. Pranciškus tarė prieš jį gulinčiam vilkui: „Broli Vilke, šiuose kraštuose tu esi padaręs daug žalos, daug siaubingų nusikaltimų, be jokio pasigailėjimo žudydamas Dievo tvarinius. Tu žudei ir rijai ne tik neprotingus žvėris ir gyvulius, bet išdrįsai žudyti net žmones, kurie sutverti pagal Dievo atvaizdą ir panašumą. Todėl nusipelnei mirties bausmės kaip pikčiausias plėšikas ir žmogžudys. Taigi kiekvienas, kuris skundžiasi tavimi ir murma prieš tave, yra teišus, ir visas miestas yra tavo priešas. Bet, broli Vilke, aš noriu sutaisyti tave su jais, kad tu jų daugiau neskriaustum, ir kai jie atleis tau už visas praeities piktadarystes, nei žmonės, nei šunys tavęs daugiau nebepersėkios.“

Vilkas, vinguriuodamas visu kūnu, vizgindamas uodega, krutindamas ausis, kinkuodamas galvą, stengėsi parodyti, kad jis noriai sutinka su tuo, ką sako šventasis, ir to laikysis.

Tada šv. Pranciškus vėl prabilo: „Broli Vilke, kadangi tu nori sudaryti šią taikos sutartį ir jos laikytis, aš pažadu tau prikalbėti šio miesto žmones teikti tau maistą kiekvieną dieną, kol tik tu būsi gyvas, kad tau neberekėtų kentėti alkio, nes suprantu, kad visas blogis, kurį padarei, yra padarytas iš baisaus alkio. Bet, mano broli Vilke, jei aš išgaunu tau tokią malonę, noriu, kad ir tu man pažadėtum niekada nebelysti jokio gyvulio nei žmogaus. Ar pažadėsi man tai?“ Vilkas davė aiškų ženklą – nuleido galvą, tuo parodydamas, kad jis pažada tai, ko šventasis prašo.

Ir šv. Pranciškus tarė: „Broli Vilke, noriu, jog tu patvirtintum savo pažadą taip, kad aš galėčiau tvirtai pasitikėti tavimi.“

Ir kai šv. Pranciškus ištiesė ranką, vilkas taip pat pakėlė savo priekinę leteną ir romiai bei švelniai įdėjo ją į šv. Pranciškaus delną, duodamas ženklą, kad jis laiduoja už savo pažadą.

Tuomet šv. Pranciškus pasakė: „Broli Vilke, Viešpaties Jėzaus Kristaus vardu įsakau tau dabar be jokios baimės eiti su manimi į miestą, kad sutvirtintume vardan Viešpaties šią taiką.“

Ir vilkas tučiuojau nuturseno greta šv. Pranciškaus kaip labai romi avelė. Kai miestiečiai šitai išvydo, jie apstulbo, ir žinia apie tai greitai apskriejo visą miestą. Tad visi, tiek vyrai, tiek moterys, dideli ir maži, jauni ir seni, subėgo į turgaus aikštę, kur su vilku buvo atėjęs šv. Pranciškus.

Taigi kai susirinko didžiulė minia, šv. Pranciškus pasakė jiems nuostabų pamokslą, be viso kito atskleisdamas ir tai, kad ši bausmė yra leista Dievo už jų nuodėmes ir kad pragaro ugnis, draskanti pasmerktuosius visą amžinybę, yra kur kas pavojingesnė už įsiutusį vilką, negalintį pražudyti nieko daugiau, tik kūną. Ir jeigu jau vienas nedidelis žvėris kelia tokį siaubą ir nerimą didžiulei miniai, kaip kur kas labiau jie turėtų bijoti pragaro.

„Tad, brangieji žmonės, grįžkite prie Dievo, atgailaukite už savo nuodėmes, ir Viešpats išvaduos jus nuo vilko šiame pasaulyje ir nuo draskančios pragaro ugnies – aname.“ Ir dar pridūrė: „Klausykite, brangieji žmonės: brolis Vilkas, kuris štai stovi priešais jus, tvirtai man pažadėjo ir garantavo taikingai gyventi su jumis ir nieko neskriausti, jeigu jūs taipgi pažadate kasdien jį maitinti. Aš laiduoju už brolių Vilką, kad jis tvirtai laikysis taikos sutarties.“

Tada visi čia susirinkusieji garsiai pažadėjo jį nuolat maitinti.

O šv. Pranciškus visiems matant paklausė vilko: „O tu, broli Vilke, ar žadi taikingai gyventi su žmonėmis, neskriausti jokio gyvulio nei žmogaus?“ Vilkas priklaupė ir nuleido galvą, vinguriuodamas visu kūnu, vizgindamas uodega, krutindamas ausis, jis aiškiai visiems parodė, kad laikysis susitarimo, kaip yra pažadėjęs.

Ir šv. Pranciškus paprašė: „Broli Vilke, kaip patvirtinai man savo pažadą už miesto vartų, taip patvirtink jį ir visų žmonių akivaizdoje, kad tu laikysiesi taikos ir niekada neapgausi manęs, laidavusio už tave.“

Visiems matant vilkas pakėlė dešinę leteną ir įdėjo ją į šv. Pranciškaus delną kaip garantiją.

Minia taip džiaugėsi ir taip buvo sužavėta šventojo atsidavimu, nauju stebuklu ir taikos sutartimi

tarp vilko ir žmonių, kad visi ėmė šaukti į dangų, šlovindami ir laimindami Viešpatį Jėzų Kristų, kuris atsiuntė jiems šv. Pranciškų ir per jo nuopelnus išvadavo iš plėšraus vilko, išgelbėjo iš tokios nelaimės ir grąžino jiems taiką bei ramybę.

Nuo tos dienos ir vilkas, ir žmonės laikėsi šv. Pranciškaus sudarytos sutarties. Vilkas gyveno dar dvejus metus ir eidavo maisto nuo durų prie durų: Jis nieko neskriaudė ir nebuvo skriaudžiamas, ir žmonės mielai jį maitino. Sukrečiantis dalykas: nėra nė vieno šuns, kuris nuo tada būtų ant jo sulojęs.

Vilkas paseno ir nugaišo. Žmonės labai jo gailėjo, nes matydami jį einantį per miestą – ramų, gerą ir kantrų, prisimindavo šv. Pranciškaus dorybes ir šventumą.

Tebūnie pagarbintas mūsų Viešpats Jėzus Kristus. Amen.

22 Kaip šv. Pranciškus išlaisvino keletą purplelių ir sukrovė jiems lizdus

Berniukas iš Sienos miesto kartą kilpomis pagavo keletą laukinių karvelių burkuolių ir nešėsi į turgų juos parduoti.

Bet šv. Pranciškus, visada labai švelnus ir gailėstingas, ypač romiems gyvuliams ir mažiems paukšteliams, pamatęs karvelius sujudo iš meilės ir gailėsčio. Ir tarė nešančiam juos berniukui: „Gerasis berniuk, būk malonus, atiduok man šiuos purplelius, kad tokie nekalti paukšteliai, kurie Šventame Rašte yra tyrų, nuolankių ir ištikimų sielų simbolis, nepatektų į žiaurias rankas ir nebūtų nužudyti.“

Berniukas buvo Dievo įkvėptas tuojau pat atiduoti visus karvelius šv. Pranciškui.

Švelnusis tėvas sutupdė juos į užantį ir ėmė švelniai kalbinti: „O, mano paprasti, tyri, nekalti broliai purpleliai, kodėl jūs leidžiatės pagaunami? Aš noriu išgelbėti jus nuo mirties ir sukrauti jums lizdus, kur jūs galėtumėte dėti kiaušinius ir daugintis, kaip jums yra įsakęs Kūrėjas.“

Ir šv. Pranciškus pasiėmė purplelius kartu su savimi ir visiems sukrovė lizdus.

O jie, sutūpę šv. Pranciškaus lizdeliuose, dėjo kiaušinius, augino jauną kartą, ir jų skaičius didėjo. Purpleliai taip prijunko ir prisirišo prie šv. Pranciškaus ir kitų brolių, jog atrodė kaip viščiukai, nuolatos čia vienuolių auginami. Ir jie tol neišskrido, kol šv. Pranciškus palaiminęs jų nepaleido.

Berniukui, kuris atidavė šventajam purplelius, šv. Pranciškus buvo pasakęs: „Sūnau, vieną gražią dieną tu tapsi Mažuoju mūsų Ordino broliu ir nuoširdžiai tarnausi mūsų Viešpačiui Jėzui Kristui.“

Kaip šventasis numatė, taip ir įvyko: vėliau šis jaunikaitis įstojo į Ordiną ir per šv. Pranciškaus nuopelnus gyveno pagyrimo vertą ir pavyzdinę gyvenimą ligi pat mirties.

Taigi šv. Pranciškus ne tik laimėjo paukšteliams ramybę ir paguodą šiame gyvenime, bet ir jaunuoliui – amžinojo gyvenimo džiaugsmą aname.

Tebūna pagarbintas mūsų Viešpats Jėzus Kristus! Amen.

[...]

Vertė R. Alminienė ir N. Norkūnienė

Šventojo Pranciškaus žiedeliai, Vilnius: Taura, p. 31–32, 63–64, 72–76.